

Nyhetsredaktør: **Frode Hansen** fha@dagbladet.no
 Politisk redaktør: **Geir Ramnefjell** ger@dagbladet.no
 Kulturredaktør: **Sigrid Hvidsten** shv@dagbladet.no
 Magasinredaktør: **Karine Østtveit** kos@dagbladet.no

JEG SA NEI, JEG TURTE IKKE.

KARL OVE KNAUSGÅRD, forfatter, ble bedt om å intervju Donald Trump for The New York Times. (Expressen)

Å ta i bruk nye modeller i SSB vil ikke rasere den norske lønnsdannelsen, skriver **Aksel Braanen Sterri**.

Modellstrid i SSB

**AKSEL
BRAANEN
STERRI**

ast@dagbladet.no

KOMMENTAREN

Et utvalg som har vurdert SSBs virksomhet har skapt mer rabalder enn noen kunne forutse. Lederne i de største arbeidslivsorganisasjonene, både på arbeidsgiver- og arbeidstakersiden, har nå sendt et brev til regjeringen hvor de uttrykker bekymring for at den særegne norske lønnsdannelsen kan stå i fare om SSB-direktør Christine Meyer skulle lytte til utvalgets konklusjoner.

Utvalget har foreslått et alvorlig kutt i forskningsavdelingen, fordi mange ikke publiserer forskning av tilstrekkelig høy kvalitet. Men det er vedlegg C, som tar for seg makroanalysemiljøet i SSB, som har skapt flest høylytte protester.

HER KRITISERER professorene Kjetil Storesletten og Hilde Bjørnland miljøet for å være akterutseilt og foreslår å erstatte dagens omfattende KVARTS-modell med enklere «state of the art»-modeller, slik så mange andre byråer, finansdepartementer og sentralbanker har gjort de siste tiåra. Begrunnelsen er at store makromodeller, som SSB bruker, i stor grad ble gitt opp av den makroøkonomiske forskningen på 1970- og 1980-tallet, fordi de er store og uhåndterlige, lite gjennom-siktede, mangler mikroøkonomisk fundament og at de ikke inkluderer menneskers respons på politikken. Da er det bedre å bruke flere tidsseriemodeller til prognoser og dynamiske likevektsmodeller (DSGE) til politikkanalyse, mener de.

FORSLAGET HAR fått blant andre Dag og Tid-kommentator, Jon Hustad, til å spekulere i at det er et ledd i en høyredreining av den økonomiske politikken i Norge. Det støttes av at SSB-direktøren er tidligere statssekretær for Høyre, gift med Høyre-mannen Victor Norman og at modellene Bjørnland og Storesletten foreslår har opphav hos høyreorienterte økonomer ved Universitetet i Chicago. Påstanden styrkes av uttalelser fra professor Halvor Mehlum ved UiO og på-troppende sjeføkonomi i LO, Roger Bjørnstad, som mener nye modeller vil gjøre det lettere å drive høyrepolitikk, fordi de undervurderer de økonomiske virkningene av offentlige investeringer og forbruk, samt at de ikke tar utgangspunkt i individuelle lønnsforhandlinger.

Dette er ingen god kritikk. Mehlums kritikk ser ut til å basere seg på de urealistiske Real Business Cycle-modellene, hvor mennesker antas å være allvitende,

ENDRINGSVILLIG: Administrerende direktør Christine Meyer i Statistisk Sentralbyrå beskyldes for å være høyredreid. Det er ikke det modellstriden bør handle om. FOTO: CORNELIUS POPPE / NTB SCANPIX

nyttmaksimerende og ha en evig tidshorisont. Da virker finanspolitikken dårlig. Men som Ådne Cappelen ved SSB påpeker, er moderne DSGE-modeller mer sensitive for at finanspolitikken virker, noen ganger så mye at SSBs modeller i sammenlikning framstår som «daffe greier». Det er heller ingenting i veien for å tilpasse modellene til å inkludere organisert lønnsdannelse. Et problem med DSGE-modellene er snarere at de er for åpne, slik at konklusjonene er svært sensitive for forutsetningene forskerne legger til grunn. Paul Romer har gått så langt som å kalle makroøkonomi basert på slike modeller for pseudovitenskap, siden de verken er transparente eller vitenskapelig etterprøvbare.

MEN HER ER DET viktig å holde tunga rett i munnen. Både for lønnsdannelsen og for regjeringens politikktutforming, er

det viktig å kunne stole på prognosene SSB kommer med. Her er det få som betviler at de dynamiske likevektsmodellene er dårligere egnet enn SSBs store makromodell. Men Bjørnland og Storesletten har aldri foreslått at DSGE-modellene skal brukes til prognoser. Til det formålet foreslår de bruk av flere små tidsseriemodeller, som er mer gjennom-siktede (og dermed lettere å etterprøve) og som det er lettere å integrere i nyere forskning, både ved å innlemme siste skrik, men også ved at SSB selv deltar på forskningsfronten. Det er vanskelig å se at disse modellene skulle gjøre det umulig å drive organisert lønnsdannelse.

DET ER VANSKELIGERE å si seg enig med Bjørnland og Storesletten i at SSB bør bygge opp et DSGE-miljø. Det vil kreve en stor utskiftning av personell og en oppbygning av kompetanse SSB ikke

har i dag. På kort sikt vil det heller ikke bidra stort til å utvikle mer presise analyser av norsk økonomi. På lang sikt kan det likevel ha noe for seg. DSGE-rammeverket, med basis i eksplisitte forventninger om individers atferd og et systemisk syn på økonomien, utgjør et mer plausibelt utgangspunkt for framskritt i makroøkonomi enn SSBs makromodeller. Om SSB bruker sin nærhet til eksepsjonelle data om norske husholdninger til å gi makroøkonomien et mer realistisk og empirisk orientert mikrofundament, vil det bidra til en allerede pågående og fruktbar reform innad i makroøkonomien etter finanskrisen. Om SSB ville være med i en slik dugnad, er ikke det noe vi bør se negativt på. Det bør imidlertid fortsatt være rom for andre modeller til både prognoser og politikkanalyse. Det bør ikke være umulig å la KVARTS-modellen leve side om side med utvikling av nye modeller.